

УДК 636.2.084

**ПОЖИВНІСТЬ І МІНЕРАЛЬНИЙ СКЛАД КОРМІВ РАЦІОНУ
ВІДГОДІВЕЛЬНОГО МОЛОДНЯКУ ХУДОБИ У ВАТ «ДУБНОХМІЛЬ»
ДУБНІВСЬКОГО РАЙОНУ РІВНЕНСЬКОЇ ОБЛАСТІ**

Є. Колтун, д. с.-г. н., В. Русин, к. вет. н.

*Львівський національний університет ветеринарної медицини та біотехнологій
імені С.З. Гжицького*

Постановка проблеми. Інтенсивний розвиток скотарства потребує постійного контролю за годівлею тварин, а саме за якістю й поживністю кормів як вирішального чинника здоров'я та продуктивності поголів'я. Крім основних поживних речовин, які надходять з кормом, надзвичайно важливе значення мають біологічно активні речовини, особливо мікроелементи, оскільки більшість із них – необхідні компоненти клітин і тканин організму тварин і відіграють важливу роль у процесах обміну речовин, входячи до складу гормонів, вітамінів, ферментів або активуючи їх [1; 2].

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Нестача або дисбаланс біотичних мікроелементів у кормах раціону призводить до дефіциту їх в організмі тварин і супроводжується зниженням ефективності використання поживних речовин корму, порушенням обміну речовин, ослабленням резистентності організму та розвитком мікроелементозів і, як наслідок, зниженням продуктивності [3; 4].

Попередніми дослідженнями [5; 6] встановлено, що в окремих районах Рівненської області рослинні корми бідні на рухомі форми мікроелементів і не забезпечують добової потреби організму тварин.

Постановка завдання. Наше завдання – визначити поживність і мінеральний склад кормів раціону відгодівельного молодняка худоби у ВАТ «Дубнохміль» Дубнівського району Рівненської області.

Матеріалом для досліджень були відібрані проби кормів. Хімічний склад кормів досліджували за загальноприйнятою схемою зооаналізу. У кормах визначали рівень мікроелементів методом атомної спектрофотометрії [7].

Виклад основного матеріалу. Утримання відгодівельного молодняка худоби в осінньо-зимовий період у господарстві прив'язне, годівлю проводили згідно з кормовим раціоном, з урахуванням маси тіла тварин, триразово. Раціон відгодівельного молодняка в зимовий період становив: сіно люцерни – 1 кг, силос кукурудзяний – 12 кг, буряк кормовий – 4 кг, висівки пшеничні – 2 кг, меляса кормова – 1 кг.

За результатами аналізу раціону відгодівельного молодняку худоби відповідно до норм [8] ми встановили, що вміст кормових одиниць перевищував потребу на 14,3 %, а енергоємність – на 81,3 % (табл. 1). Вміст сухої речовини та сирої клітковини перевищував потрібну кількість на 36,2 та 37,9 % відповідно. За достатньої кількості перетравного протеїну в раціоні кількість цукру перевищувала потребу на 83,3 %, що спричинило зростання цукрово-протеїнового співвідношення до 1,6 (за норми 0,9–1,0). Забезпеченість раціону сирим жиром перевищувала потребу на 20 %.

Таблиця 1

Вміст поживних і біологічно активних речовин у раціоні відгодівельного молодняку худоби

Показник	Одиниця виміру	У раціоні	Потреба	До потреби, %	До потреби, %
Кормові одиниці	К. од.	5,6	4,9	0,7	114,3
Обмінна енергія	мДж	68,9	38	30,9	181,3
Суша речовина	кг	6,8	5	1,8	136
Перетравний протеїн	г	559	540	19	103,5
Сира клітковина	г	1365	990	375	137,9
Цукор	г	889	485	404	183,3
Сирий жир	г	190	228	38	120
Кальцій	г	30,6	36	-5,4	85
Фосфор	г	21,4	22	-0,6	97,3
Залізо	мг	1168	295	873	395,9
Мідь	мг	33,2	40	-6,8	83
Цинк	мг	180	210	-30	85,7
Марганець	мг	235,8	190	45,8	124,1
Кобальт	мг	2,0	2,8	-0,8	71,4
Каротин	мг	115,6	125	-9,4	92,5
Вітамін Е	мг	145,1	165	-19,9	87,9

Аналіз мінерального складу раціону відгодівельного молодняку худоби показав дефіцит кальцію, що спричинило зниження відношення Са:Р до 1,4:1 (за норми 1,5–2:1). Вміст заліза перевищував потребу майже в чотири рази, а марганцю – на 24,1 %. Проте вміст міді був нижчий за потребу на 17 %, цинку – на 14,3 та кобальту – на 28,6 %.

Забезпеченість раціону каротином і вітаміном Е становила лише 92,5 та 87,9 % відповідно до потреби (див. табл. 1).

У мінеральному складі кормів раціону відгодівельного молодняка худоби (табл. 2) встановлено низький вміст кальцію та фосфору. Слід зазначити, що в деяких кормах їх дефіцит перевищував 25 % від норми. Зокрема в сні вміст кальцію був нижчий на 31,2 %, висівках пшеничних – на 40 %, мелясі – на 34,4 %; вміст фосфору – у сні – на 27,3 % та силосі кукурудзяному – 37,5 %.

Як свідчать результати досліджень (див. табл. 2), в усіх кормах раціону встановлено дефіцит мікроелементів. При цьому, в деяких їх було значно менше за норму, а саме: заліза – у мелясі кормовій (на 37,8 %), марганцю – у висівках пшеничних (на 47,4 %), міді та цинку – в силосі кукурудзяному (на 50 та 39,7 % відповідно), кормовому буряку (на 42,1 та 27,3 %) та висівках пшеничних (на 43,4 та 40,7 %).

Таблиця 2

Мінеральний склад кормів раціону

Корм	Ca	P	Fe	Cu	Zn	Mn	Co
	г/кг			мг/кг			
Сіно люцерни	11,7	1,6	134	6,3	14,5	22	0,18
Силос кукурудзяний	1,1	0,25	48	0,5	3,5	3,1	0,06
Буряк кормовий	0,3	0,4	6	1,1	2,4	8,3	0,08
Висівки пшеничні	1,2	7,5	129	6,4	48	61,5	0,09
Меляса кормова	2,1	0,2	176	3,7	17,9	20,4	0,55

Висновки. Встановлено, що раціон відгодівельного молодняка худоби ВАТ «Дубнохміль» Дубнівського району Рівненської області в зимовий період був незбалансований за вмістом сухої речовини, сирі клітковини, цукру, сирого жиру, заліза та марганцю, яких було понад норму. Водночас у раціоні встановлено дефіцит кальцію, міді, цинку, кобальту, а також каротину та вітаміну Е.

У кормах раціону встановлено низький вміст кальцію, а також мікроелементів – заліза, міді, цинку, марганцю та кобальту.

Бібліографічний список

1. Роль мікроелементів у життєдіяльності тварин / [М. Захаренко, Л. Шевченко, В. Михальська та ін.] // Ветеринарна медицина України. – 2004. – № 2. – С. 13–16.
2. Біологічна роль мікроелементів в організмі тварин / [Р. Й. Кравців, Р. П. Масляно, О. І. Жеребецька та ін.] // Науковий вісник ЛНАВМ ім. С. З. Гжицького. – Львів, 2005. – Т. 7, № 2, ч. 6. – С. 63–69.

3. Мінеральне живлення тварин / [Г. Т. Кліценко, М. Ф. Кулик, М. В. Косенко та ін.]. – К. : Світ, 2001. – 546 с.
4. Мікроелементози у сільськогосподарських тварин на Україні / [М. О. Судаков, В. І. Береза, І. Г. Погурський та ін.] // Актуальні питання ветеринарної медицини : матеріали наук.-виробн. конф. – К., 1995. – С. 124–125.
5. Мікроелементози сільськогосподарських тварин / [М. О. Судаков, В. І. Береза, І. Г. Погурський та ін.] ; за ред. М. О. Судакова. – К., 1991. – С. 3.
6. Мандигра М. С. Вміст макро- і мікроелементів в ґрунтах і кормах Рівненської області / М. С. Мандигра, В. Л. Романюк, А. Я. Марциновська // Неінфекційна патологія тварин : матеріали. наук.-практ. конф. – Біла Церква, 1995. – Ч. 1. – С. 71–73.
7. Прайс В. Аналитическая атомно-абсорбционная спектрофотометрия / В. Прайс. – М. : Мир, 1976. – 141 с.
8. Практикум із годівлі сільськогосподарських тварин / [П. І. Ібатулін, В. Д. Столюк, В. К. Кононенко та ін.] ; за ред. І. І. Ібатуліна. – К. : Аграрна освіта, 2009. – 328 с.

Колтун Є., Русин В. Поживність і мінеральний склад кормів раціону відгодівельного молодняка худоби у ВАТ «Дубнохміль» Дубнівського району Рівненської області

Досліджено поживність і мінеральний склад кормів раціону відгодівельного молодняка худоби у ВАТ «Дубнохміль» Дубнівського району Рівненської області. Встановлено, що в раціоні відгодівельного молодняка худоби в зимовий період вміст сухої речовини, сирової клітковини, цукру та сирого жиру перевищував потребу, як наслідок, зросла енергоємність раціону. У рослинних кормах і загалом із раціону встановлено дефіцит кальцію, міді, цинку, кобальту, а також каротину та вітаміну Е.

Ключові слова: молодняк худоби, рослинні корми, кормові одиниці, перетравний протеїн, цукор, сирий жир, суха речовина, сира клітковина, кальцій, фосфор, залізо, мідь, кобальт, цинк, марганець, каротин, вітамін Е.

Koltun E., Rusyn V. Nutrition and mineral composition of the feed ration of fattening young cattle pas «Dubnonop» Dubno district, Rivne region

It was studied sustenance and mineral content of feed ration of fattening young cattle PAS «Dubnonop» Dubno district, Rivne region. It was also defined, that during winter period of time, the content of dry substance, cellulose, sugar and crude oil exceed the heed in ration and as a consequence the energy of the ration has increased. In plant nutrition and diet in general, it was set deficit of calcium, copper, zinc, cobalt, as well carotene and Vitamine E.

Key words: young cattle, plant nutrition, feed units, digestible protein, sugar, crude oil, dry matter, crude cellulose, calcium, phosphorus, iron, copper, zinc, manganese, cobalt, carotene and Vitamine E.

Колтун Е., Русин В. Питательность и минеральный состав кормов рациона откормочного молодняка скота в ОАО «Дубнохмель» Дубновского района Ровенской области

Исследованы питательность и минеральный состав кормов рациона откормочного молодняка скота ОАО "Дубнохмель" Дубновского района Ровенской области. Установлено, что в рационе откормочного молодняка скота в зимний период содержание сухого вещества, сырой клетчатки, сахара и сырого жира превышало потребность, вследствие чего возросла энергоемкость рациона. В растительных кормах и в общем по рациону установлен дефицит кальция, меди, цинка, кобальта, а также каротина и витамина Е.

Ключевые слова: молодняк скота, растительные корма, кормовые единицы, переваримый протеин, сахар, сырой жир, сухое вещество, сырая клетчатка, кальций, фосфор, железо, медь, кобальт, цинк, марганец, каротин, витамин Е.